

Spolupráce MSVK a muzejních knihoven na digitalizaci knih a periodik

20. Konference Archivy, muzea, knihovny v digitálním světě 2019

2.-4.12.2019, Praha

Mgr. Aleš Drahotušký– drahotusky@svkos.cz , Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, p. o.

KDO JSME

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě

- byla založena jako Státní studijní knihovna na základě výnosu ministra školství, věd a umění ze dne 5. 2. 1951
- 1954 – 2001 – Státní vědecká knihovna v Ostravě
- září 2001 – Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, p.o.

- úzce spolupracujeme s paměťovými institucemi nejen v digitalizaci

POČÁTKY DIGITALIZACE V MSVK

Cíl krajské digitalizace

- záchrana obsahu ohrožených tištěných dokumentů, které jsou důležité pro kulturní, společenské, ekonomické, politické a náboženské dějiny obcí a měst v Moravskoslezském kraji
- zpřístupnění digitální formy vzácných dokumentů po internetu či alespoň ve studovnách paměťových institucí a tím rozšíření nabízených služeb a zvýšení pohodlí studia pro čtenáře
- centralizace přístupu k evidenci o digitalizovaných dokumentech z knihovního fondu **paměťových institucí** v Moravskoslezském kraji

Účastníci krajské digitalizace

- MSVK
- Paměťové instituce kraje – muzea, knihovny, archivy, galerie,...
- Důvod:
  - MSVK nemá historické fondy, postupné budování historického regionálního fondu (19. a 20. století)
  - Omezené finanční, personální, ... možnosti paměťových institucí pro vlastní digitalizaci
  - Zvýšení počtu uživatelů u paměťových institucí i v MSVK

Digitalizace v MSVK

• 2005

- Hardware – planetární **skener Atlas** od vyškovské firmy Elsynt Engineering, skenovací stůl s přitlačným sklem

software – **Atlantis** (skenování), **Sirius** (tvorba metadat pro monografie a periodika) od firmy Elsynt Engineering

• 2013 - Nové vybavení z krajského digitalizačního projektu IOP

- Hardware - skener **Suprascan II A1** od francouzské firmy **I2S** prostřednictvím firmy Exon - skenovací stůl s přitlačným sklem a pohyblivými deskami pro vyrovnání vazby, snímání pomocí posuvné digitální kamery, až 800 DPI
- Software - **YooScan** – skenování; umožňuje základní nastavení vzhledu snímků. Snímky barevné, černobílé, ve stupních šedi; formáty JPG, JPG 2000, TIFF, ...
- software **Limb** (grafická úprava obrázků - narovnání, jas, kontrast, vyrovnání vazby,...)
- software **Procyon** (editor pro tvorbu popisných, strukturálních, technických, administrativních metadat) od firmy Exon

2.-4.12.2019

Praha, 2019

Současnost

- Digitalizační pracoviště získalo nové prostory v pravém křídle radnice
- Digitalizace vlastní i službou (**VISK 7** – dotace v letech 2008-2010, 2014-2019; **IOP** - 2013)
- 2 pracovníci (od roku 2010), Kramerius verze 5
- zdigitalizováno přes **692 000** stran
- Hlavní jazyky čeština, němčina, poté polština
- Písmo latinka i fraktura
- **Periodika (přes 100 titulů)**
  - Opavský Týdenník, Noviny Těšínské, Ostravice, Frýdecko-místecký kraj, Freudenthaler Zeitung, Palcát, Sokolské noviny, Radhošť, Horník a jiné
- **Monografie (1 800 titulů)**
  - vydané v dnešním Moravskoslezském kraji s přesahy na Moravu i do Polska
  - dějiny měst a obcí a jejich kulturní a hospodářský rozvoj,
  - spolková činnost v obcích,
  - dějiny hornictví, počátky a rozvoj Vítkovických železáren,
  - vývoj školství,
  - náboženský život, referendum na Těšínsku v roce 1920 atd.
  - regionální beletrie (próza, poesie, drama)

PROCES DIGITALIZACE

Proces digitalizace

- Výběr dokumentů

- Navazuje na již tradiční činnost krajské knihovny - retrospektivní regionální bibliografii (využívání našich regionálních databází)
- Kromě výběru z vlastních fondů dochází k vytipování ve spolupráci s jinými paměťovými institucemi Moravskoslezského kraje:
- Archiv města Ostravy, Slezské zemské muzeum v Opavě, Ostravské muzeum, Knihovna Ostravské univerzity, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Knihovna města Ostravy, Muzeum Těšínska, Muzeum Beskyd ve Frýdku-Místku, Muzeum v Bruntále, Muzeum Novojičínska, Muzeum Hlučínska, Regionální knihovna Karviná,...

- Instituce posílají samy seznamy vybraných dokumentů nebo my hledáme v lístkových, elektronických katalozích (častější případ).

OBSAH

- dokumenty významné pro dějiny obcí i regionálních celků (dnešní území MSK)

FYZICKÝ STAV

dokumenty ohrožené degradací – kyselý papír, opotřebené dokumenty

ČETNOST VÝPŮJČEK

často žádané dokumenty

JEDINEČNOST

podpis autora, nízký náklad výtisků

ČASOVÉ VYMEZENÍ

19. -1. pol. 20. století – ohrožené dokumenty, jedinečné, časté výpůjčky...

Příprava, skenování, úprava snímků, tvorba metadat

- Vypůjčení dokumentu, příprava (očištění, vytvoření nebo doplnění katalogizačního záznamu, zažádání o identifikátory cCNCB, ISSN...)
- Nasnímání – export do grafického programu Limb (grafická úprava dokumentu, natočení, ořez...)
- **Procyon** – tvorba bibliografických, popisných, administrativních a technických metadat, OCR
- Struktura metadat se řídí standardy **Národní digitální knihovny** založených na formátech MODS, Dublin Core, MIX, PREMIS,...
- Vytvoření balíčku, validace validátorem NK a import do Krameria

Kramerius

- Postupný přechod na vyšší verze Krameria od K3 až po nynější verzi Kramerius 5.3.6
- Instituce, které zapůjčily dokumenty, využívají pro zpřístupnění „náš“ Kramerius, mají také přístupová práva pro své badatelny
- Dříve dostávaly také digitalizované dokumenty na DVD
- Odkazy do Krameria v našem katalogu, souborném katalogu SKC, Registru digitalizace
- Přístup do Krameria také přes portál Digitalniknihovna.cz

Časová osa

Od: 01.01.1790 Do: 31.12.2013

1910 - 1920

1904: 10493

1920 - 1930

1930 - 1940

1940 - 1950

1950 - 1960

1960 - 1970

1970 - 1980

1980 - 1990

Vybrané

Nežádanější

Nejnovější

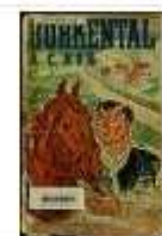
Navigace

Autoři

Tituly

Informace

Virtuální sbírky

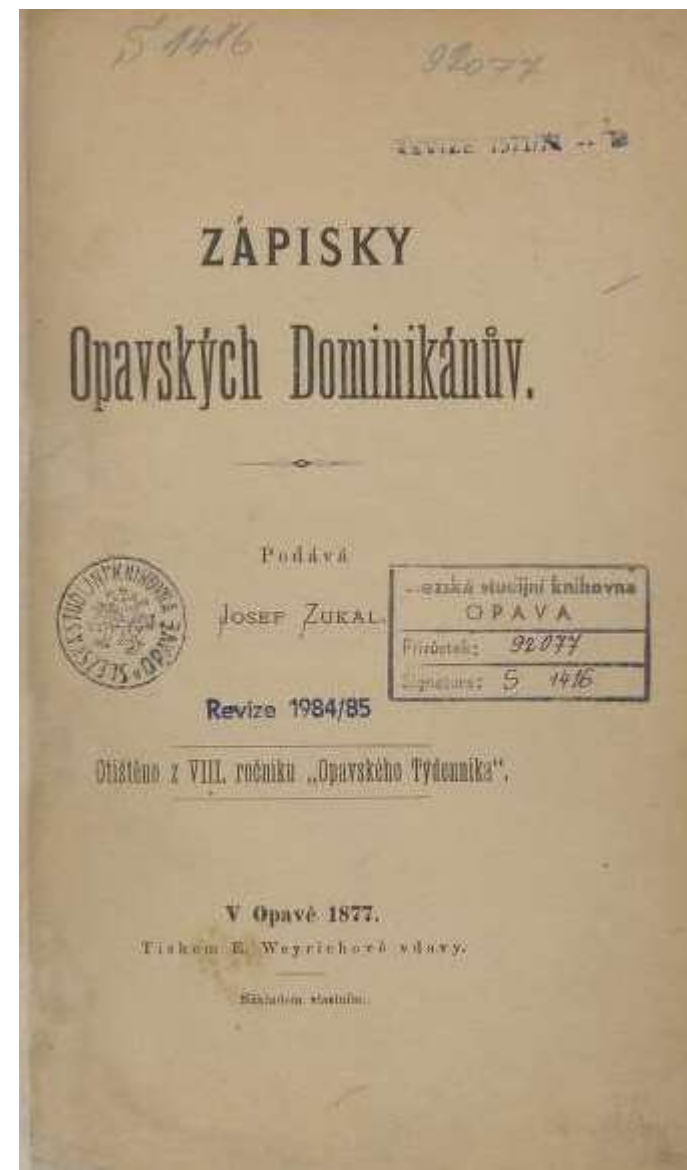

SPOLUPRACUJÍCÍ
PAMĚŤOVÉ
INSTITUCE

Slezské zemské muzeum v Opavě

- Bezručův kraj 1918-1928
- Slezan 1929-1931
- Opavan 1919-1928
- Slezský venkov 1912-1919,...
- Polka a lidové tance na Opavsku,
- Středoopavské nářečí
- Zápisky Opavských Dominikánův
- Die Teschener Frage
- Geschichte der Stadt Neutitschein
- Troppauer Erinnerungen,...

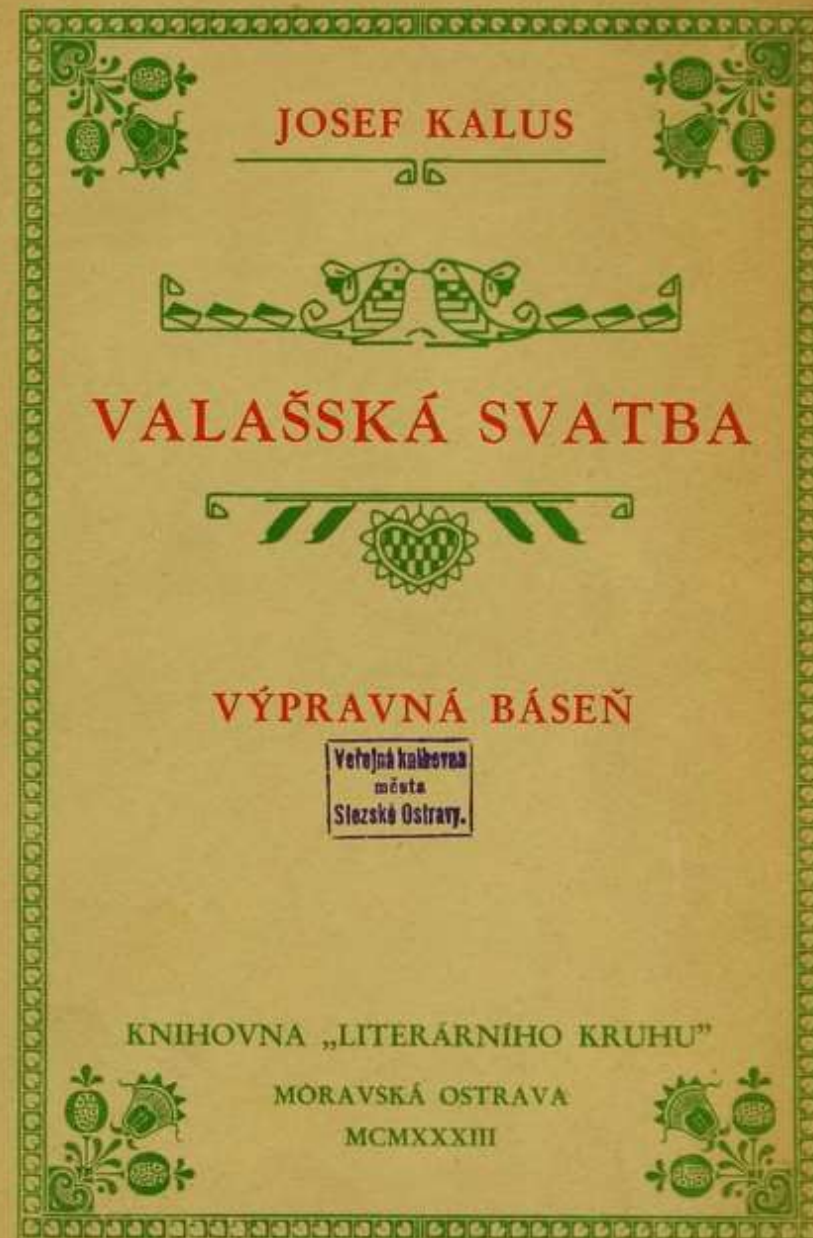

Muzeum Těšínska

- Valašská svatba,
- Těšínsko zvláště Jablunkovsko za feudalismu
- Slovníček nářečí frýdlantského,...

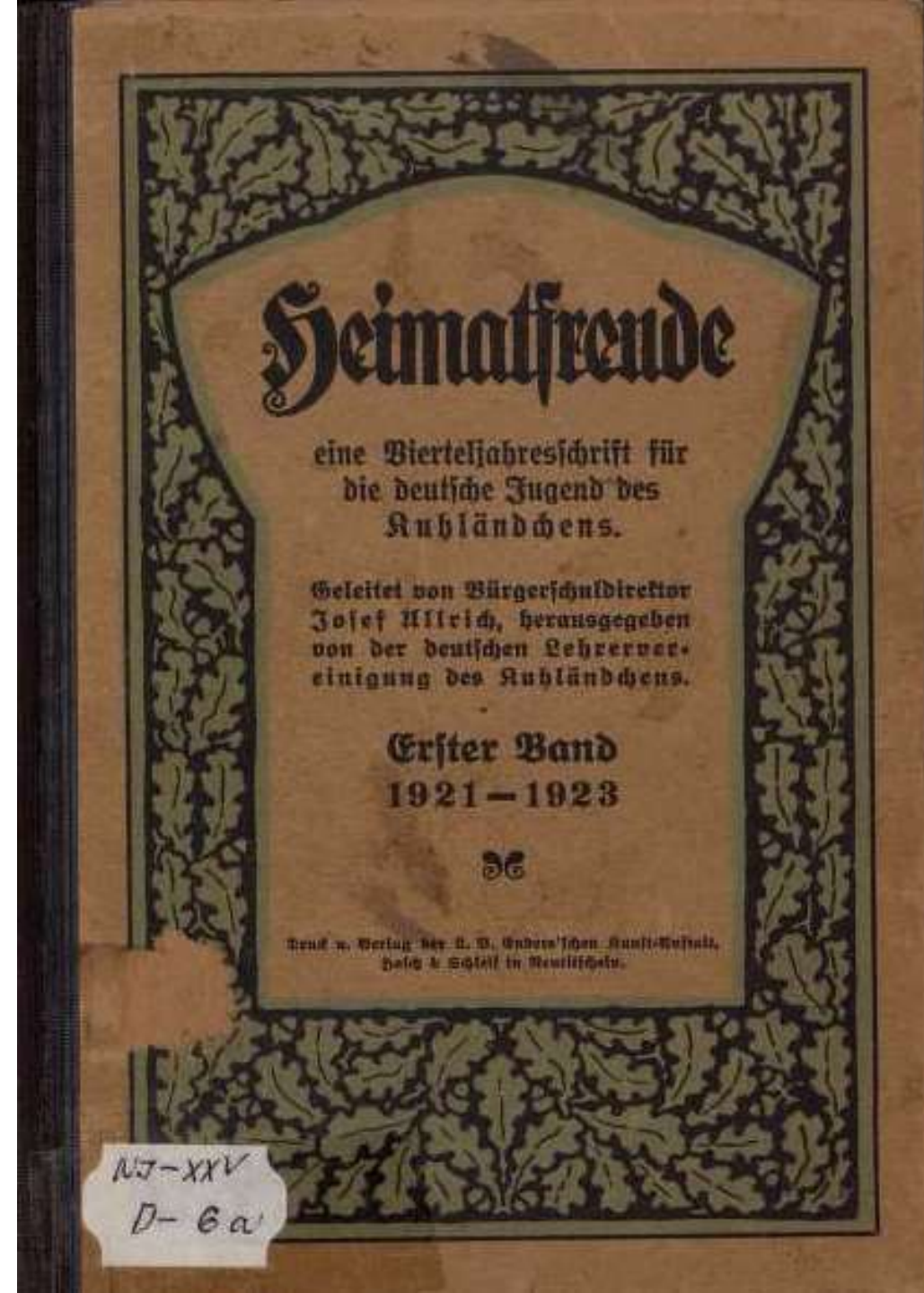

VALAŠSKÁ SVATBA.

Muzeum Novojičínka

- Heimatfreude 1921-1926
- Festschrift Kuhländler
Heimatfest in Neu-Titschein,
1927,...

Muzeum v Bruntále

- Freudenthaler Zeitung 1904 -1943
- Chronik von Würbenthal
- Chronik von Römerstadt und Umgebung...

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

- Frýdecký volič 1923-1924,
- Palcát 1922 -1940,...
- Včelařské besedy
- Privilegia městečka Jablunkova
- Slezský pluk,...

Ostravské muzeum

- Polsko-ostravský kancionál
- Slezské báje a pověsti národní
- Ostravsko za války
- Ostrawsko w historii a pověstech,...

V.

✓ Dobrý pastýř.

(Z Hrušova.)

Za starodávna, když již hrad „Landek“ dávno v rumech ležel, páslo na kopei tom několik pastýřův svá stáda. Jak již to pastýři ve zvyku mají, skotačili a dováděli i naši pastýři na Landeku.

Ve skalině, hustým křovím porostlé, byl otvor, jenž vedl do rozsáhlých sklepení, která dříve obyvatelům zámku v čas válek za útočiště sloužila. O otvoru tomto dobře věděli pastýři, avšak netroufali si přijíti na blízko, že prý — jak se domýšleli — duchové podzemní své sněmy tam mívali.

Jedenkráte ztratila se nejmladšímu pastýři, který byl velmi pobožný, hodný a pracovitý a který z malé mzdy živil svou starou matku, ovce. Jakmile ztrátu spozoroval, bědoval mladý pastýř a jal se ztracenou ovečku hledati. I hledal celého půl dne, ale o ovečce ani zmínky. Tu slyší z houští utlumené bečení a již běží pln radosti k místu, odkud bečení zaslechl. Prohledl veškeré křoviny, ale ovečky nenašel.

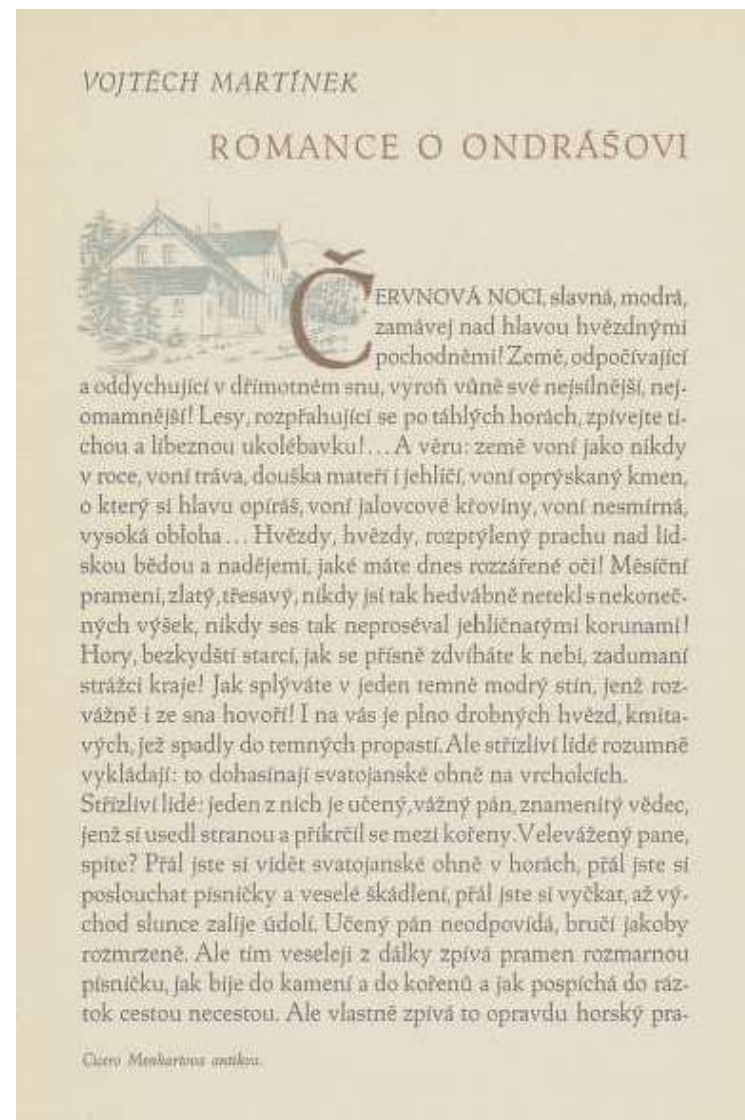

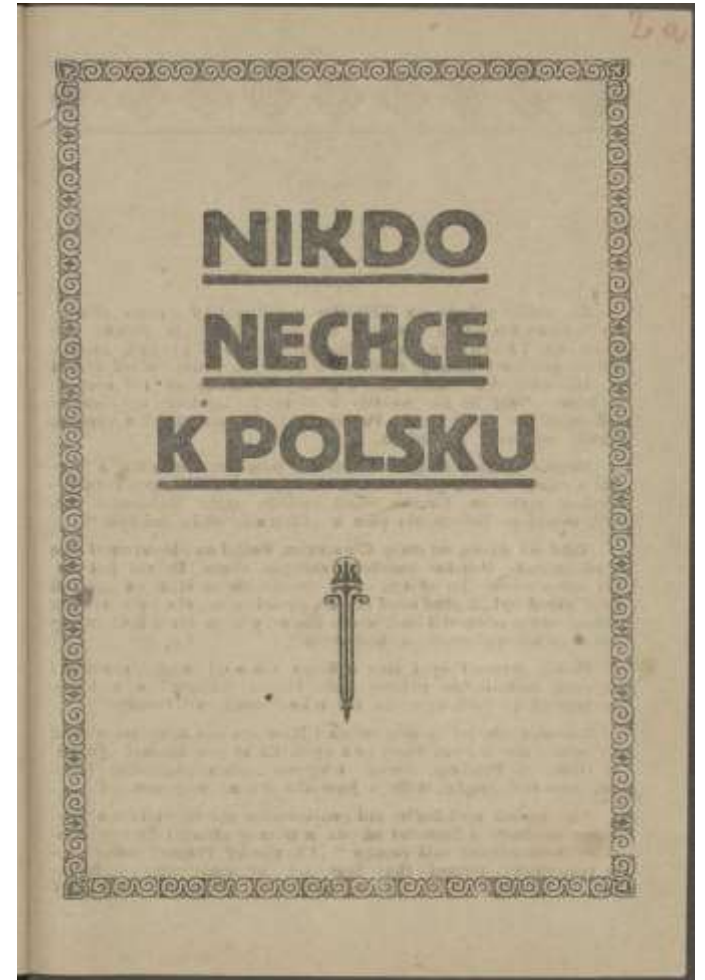
Galerie výtvarného umění v Ostravě

- Sochař Joža Kubíček
- Malíř Oldřich Kittrich
- Vzory písem novojické officiny Karla Kryla, knihtiskaře v Novém Jičíně
- S Augustinem Handzlem – sochařem horníků,...

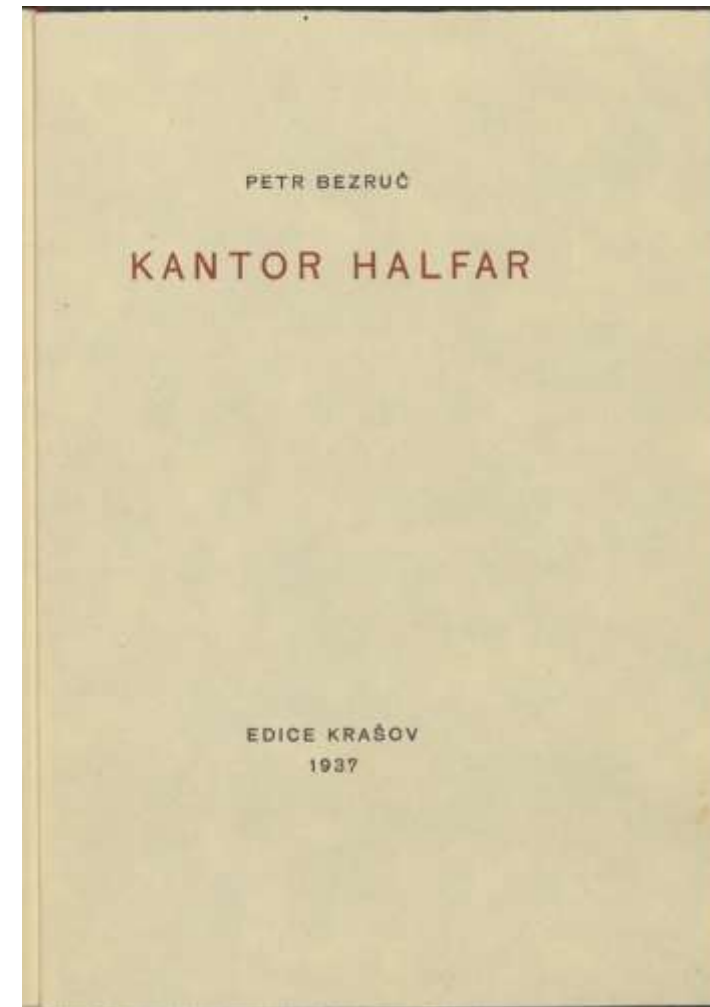
Knihovna Ostravské univerzity

- Czemu nie chcemy do Polski
- K plebiscitu na Těšínsku
- Nikdo nechce k Polsku
- Polski raj!

Regionální knihovna Karviná

- Slezské písně (Londýn, 1944)
- Silezskije pesni
- Kantor Halfar
- Tři řeky
- Maryčka Magdonova

SOUČASNOST

Co digitalizujeme dnes?

- v současnosti digitalizujeme fond Archivu města Ostravy
- Vytipování dalších dokumentů
  - Archiv města Ostravy (závodní časopisy dolů, průmyslových podniků atd.)
  - Galerie výtvarného umění v Ostravě (katalogy výstav)
  - Muzeum Bruntál

Spolupráce MSVK a muzejních knihoven na digitalizaci knih a periodik

20. Konference Archivy, muzea, knihovny v digitálním světě 2019
2.-4.12.2019, Praha

Mgr. Aleš Drahotušský – drahotusky@svkos.cz , Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, p. o.

